

Įprastų paukščių gausos stebėsenos projektas 2011 metais: darbai, rezultatai, problemos

Petras Kurlavičius,
Renata Kiserauskaitė

Tyrėjų skaičius 2011 m.

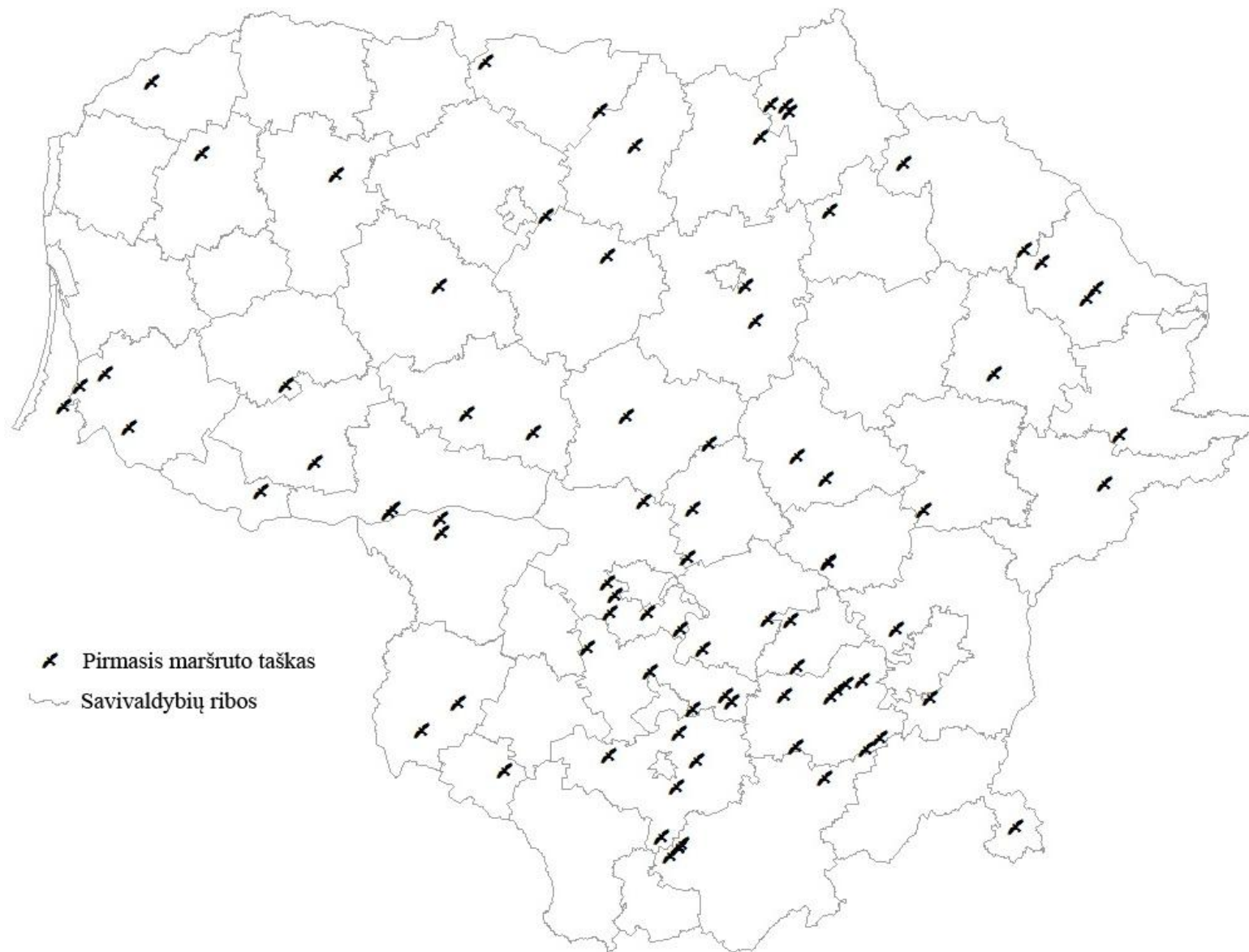
- Įprastų paukščių populiacijų gausos stebėsenos (IPGS) projekte dalyvavo 30 tyrėjų.
- Iš jų 7 tyrėjai apskaitas vykdė ir seniau.

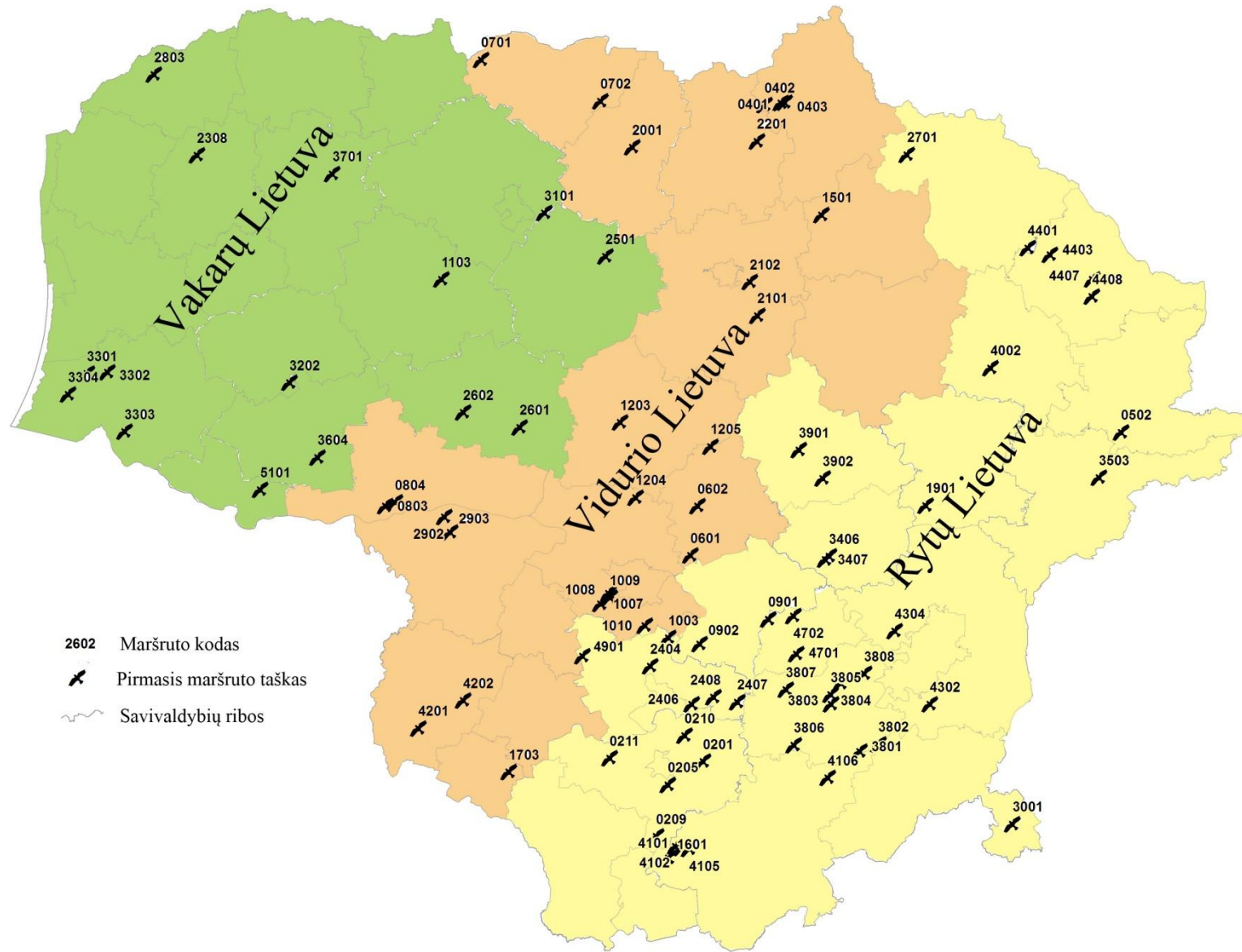
Tyrimo vietovės 2011 m.

- Įprastų paukščių vietos populiacijų gausos stebėseną vykdyta 85 vietovėse.
- Vienam tyrėjui vidutiniškai teko **$2,83 \pm 1,23$** apskaitų vietovės (maršrutai).

Tyrimo vietovių (n=85) geografinė sklaida pagal rajonų savivaldybes 2011 m.

Tyrimo vietovių (n=85) geografinė sklaida pagal regionus 2011 m. Regionai pagal P. Kavaliauską

2012.03.10

Lietuvos ornitologų draugijos visuotinis
narių susirinkimas

2011 m. balandžio 15–17 d. Kauno rajone buvo suorganizuotas mokomasis seminaras, skirtas besidomintiems perinčių paukščių apskaitomis

2012.03.10

Lietuvos ornitologų draugijos visuotinis
narių susirinkimas

Duomenų kaupimas

- Nuo 2011 m. tyrėjai turi galimybę duomenis operatyviai suvesti į specialiai sukurtą duomenų tiesioginio įvedimo į JPS projekto duomenų bazę (DB).
- Serveryje veikianti informacinė duomenų kaupimo ir saugojimo sistema, veikianti MySQL DB pagrindu, leidžia vartotojams pirminius duomenis suvesti, redaguoti bei kaupti.
- Pradėjo veikti atskira Lietuvos ornitologų draugijos JPS projekto žiniatinklio svetainė. Prieiga per LOD svetainę.

Duomenų apdorojimas

- Apdorojant daugiamečius tyrimų duomenis taikoma S. Puasono (S. Poisson) regresija, kurios metu nustatomi tiriamų objektų metiniai indeksai ir trendai.
- Analizuojamos tik tekstinės rinkmenos, todėl jos turi būti atitinkamai suformuotos.

**Apklausa. Kaip dalyviai vertina atskirų
rūšių vietos populiacijų gausos pokyčių
pobūdį?**

2012.03.10

Lietuvos ornitologų draugijos visuotinis
narių susirinkimas

Anketa

Kai kurių rūšių paukščių populiacijų pokyčiai Lietuvoje: ekspertinis vertinimas

Užpildė (vardas, pavardė)

Rūšis	Populiacijos pokytis					Vertinimo laikotarpis
	Padidėjo daugiau 20 proc.	Padidėjo 10-20 proc.	Stabili (padidėjo arba sumažėjo iki 10 proc.)	Sumažėjo daugiau 20 proc.	Sumažėjo 10-20 proc.	
PAVYZDYS 1			x			Nuo 1985 m.
PAVYZDYS 2				x		1990-2005 m.
Baltasis gandras						
Paprastasis suopis						
Keršulis						
Gegutė						
Juodoji meleta						
Didysis genys						
Dirvinis viefersys						
Miškinis kalviukas						
Pievinis kalviukas						
Geltonoji kielė						
Baltoji kielė						
Karietaitė						
Liepsnelė						
Kiauliukė						

1 lentelė. Apklausos rezultatų palyginimas su tikraisiais projekto rezultatais

Rūšis	Trendų pobūdis	Trendų kryptį apytiksliai atspėjo (n+1)		Trendų krypties neatspėjo	
		Visi	Ekspertai	Visi	Ekspertai
Baltasis gandrai	↗, ↔	100,0	100,0	0	0
Dirvinis vieversys	↔, ↘	100,0	100,0	0	0
Geltonoji kielė	↓, ↗	100,0	100,0	0	0
Baltoji kielė	↑, ↘	100,0	100,0	0	0
Liepsnelė	↗, ↘	100,0	100,0	0	0
Kiauliukė	↘, ↗	100,0	100,0	0	0
Rudoji devynbalsė	↗, ↔	100,0	100,0	0	0
Žalioji pečialinda	↗, ↔	100,0	100,0	0	0
Kuoduotoji zylė	↘, ↘	100,0	100,0	0	0
Didžioji zylė	↗, ↔	100,0	100,0	0	0
Kėkštas	↘, ↗	100,0	100,0	0	0

1 lentelė. Apklausos rezultatų palyginimas su tikraisiais projekto rezultatais (tęsinys)

<i>Rūšis</i>	<i>Trendų pobūdis</i>	<i>Trendų kryptį apytiksliai atspėjo (n+1)</i>		<i>Trendų krypties neatspėjo</i>	
		<i>Visi</i>	<i>Ekspertai</i>	<i>Visi</i>	<i>Ekspertai</i>
<i>Juodoji meleta</i>	↗, ↔	94,1	100,0	5,9	0
<i>Juodasis strazdas</i>	↗, ↗	94,1	100,0	5,9	0
<i>Juodoji zylė</i>	↘, ↘	93,8	85,7	6,3	14,3
<i>Karietaitė</i>	↔, ↔	93,8	100,0	6,3	0
<i>Ankstyvoji pečialinda</i>	↑, ↔	93,4	100,0	6,7	0
<i>Gervė</i>	↑, ↑	93,4	100,0	6,7	0
<i>Pilkoji devynbalsė</i>	↗, ↑	93,3	100,0	6,7	0
<i>Pilkoji pečialinda</i>	↗, ↗	93,3	85,7	6,7	14,3

1 lentelė. Apklausos rezultatų palyginimas su tikraisiais projekto rezultatais (tęsinys)

<i>Rūšis</i>	<i>Trendų pobūdis</i>	<i>Trendų kryptį apytiksliai atspėjo (n+1)</i>		<i>Trendų krypties neatspėjo</i>	
		<i>Visi</i>	<i>Ekspertai</i>	<i>Visi</i>	<i>Ekspertai</i>
<i>Kikilis</i>	$\leftrightarrow, \leftrightarrow$	88,2	100,0	11,8	0
<i>Gegutė</i>	$\leftrightarrow, \nearrow$	88,2	100,0	11,8	0
<i>Dagilis</i>	$\swarrow, \swarrow$	88,2	71,4	11,8	28,6
<i>Miškinis kalviukas</i>	$\leftrightarrow, \nearrow$	87,5	100,0	12,5	0
<i>Pievinis kalviukas</i>	$\uparrow, \swarrow$	86,7	100,0	13,3	0
<i>Sodinė devynbalsė</i>	$\uparrow, \nearrow$	81,3	57,1	18,8	42,9
<i>Geltonoji starta</i>	$\swarrow, \swarrow$	81,3	85,7	18,8	14,3

1 lentelė. Apklausos rezultatų palyginimas su tikraisiais projekto rezultatais (tęsinys)

<i>Rūšis</i>	<i>Trendų pobūdis</i>	<i>Trendų kryptį apytiksliai atspėjo (n+1)</i>		<i>Trendų krypties neatspėjo</i>	
		<i>Visi</i>	<i>Ekspertai</i>	<i>Visi</i>	<i>Ekspertai</i>
<i>Didysis genys</i>	↗, ↗	77,8	85,7	22,2	14,3
<i>Varnėnas</i>	↗, ↗	76,5	100,0	23,5	0
<i>Strazdas giesmininkas</i>	↗, ↗	76,5	85,7	23,5	14,3
<i>Paprastasis suopis</i>	↓, ↘	70,6	71,4	29,4	28,6
<i>Keršulis</i>	↗, ↗	64,7	85,7	35,3	14,3
<i>Varna</i>	↓, ↓	35,3	42,9	64,7	57,1
<i>Juodagalvė devynbalsė</i>	↑, ↑	18,8	42,9	81,3	57,1

Anketinio tyrimo išvados:

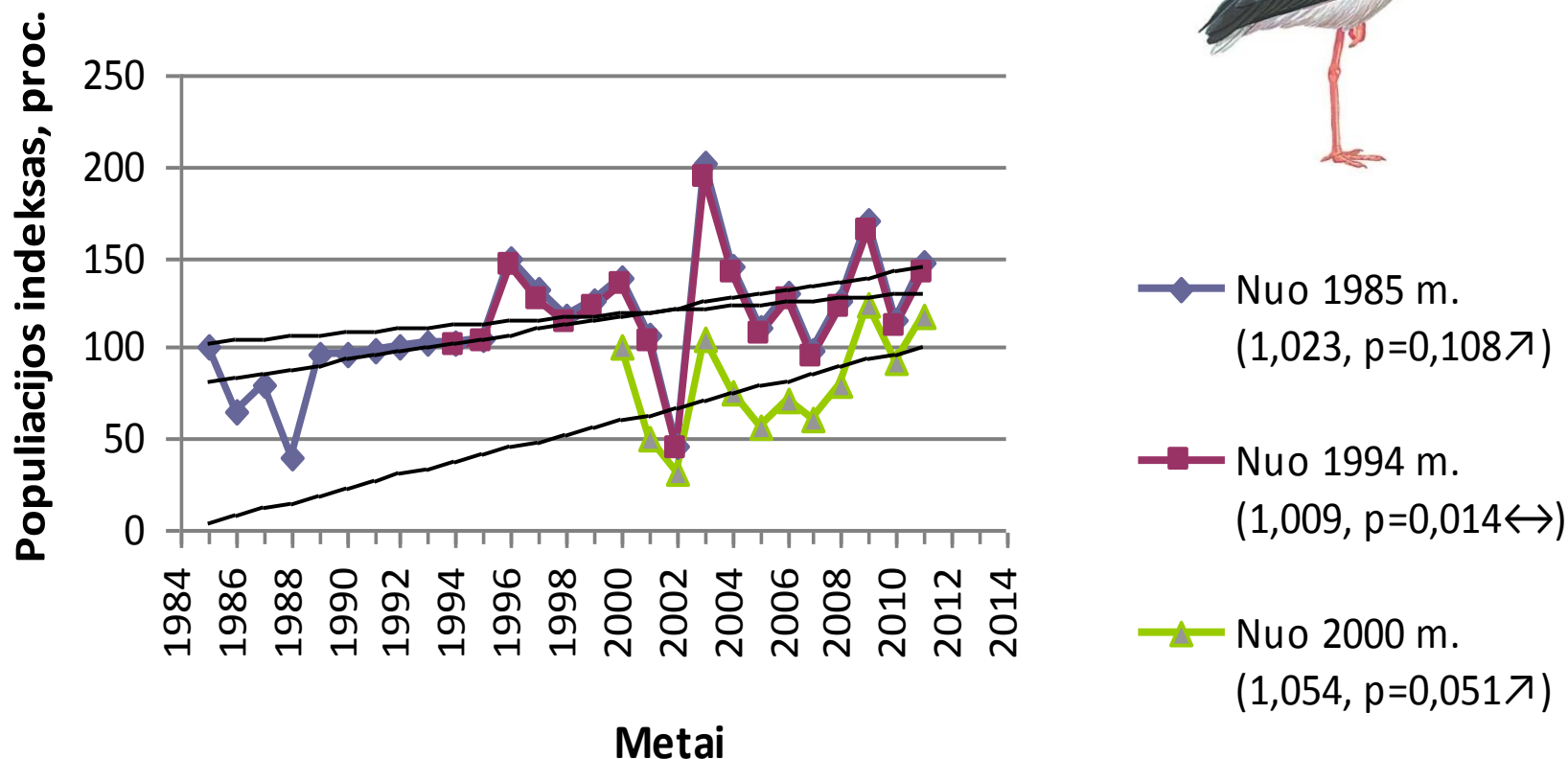
- Apklausiant paukščių ekspertus apytikriai galima nusakyti absoliučios daugumos (mūsų atveju 90 proc.) vietinių paukščių populiacijų gausos pokyčių kryptis;
- Apie trečdaliaus paukščių rūšių populiacijų gausos trendus vertinant ekspertiškai gavome netikslų rezultatą, o vertindami trijų rūšių populiacijos gausos pokyčius, net dauguma respondentų padarė grubių klaidų, t.y. neteisingai įvertino trendo pobūdį (pagausėjo ar sumažėjo);

Anketinio tyrimo išvados:

- Remiantis mūsų surinktais gausos pokių vertinimo duomenimis galima teikti, kad ekspertai blogiausiai vertina dažnų rūšių paukščius, pvz., juodagalvė ir sodinė devynbalsė, dagilis, paprastasis suopis, didysis genys, strazdas giesmininkas, pilkoji pečialinda, juodoji zylė, geltonoji starta;
- Tiksliai yra vertinami retų rūšių vietos populiacijų gausos pokyčiai (pvz., gervės);
- Tiksliau vertino tie tyrėjai, kurie turi didesnę paukščių apskaitų patirtį.

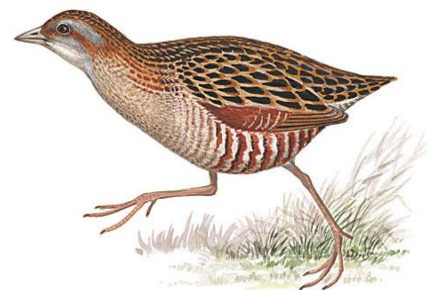
Baltojo gandro Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Ciconia ciconia

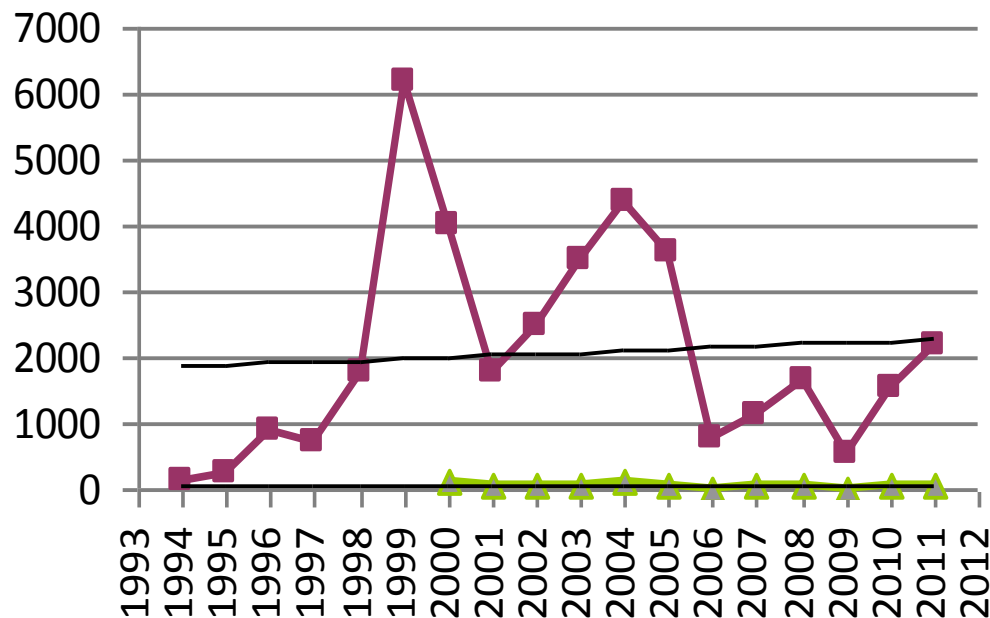

Griežlės Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Crex crex

Populiacijos indeksas, proc.

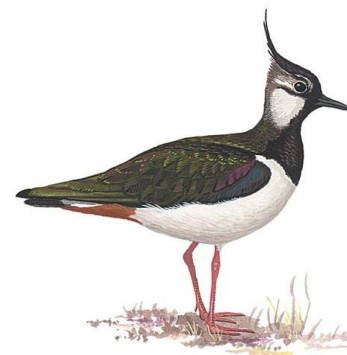
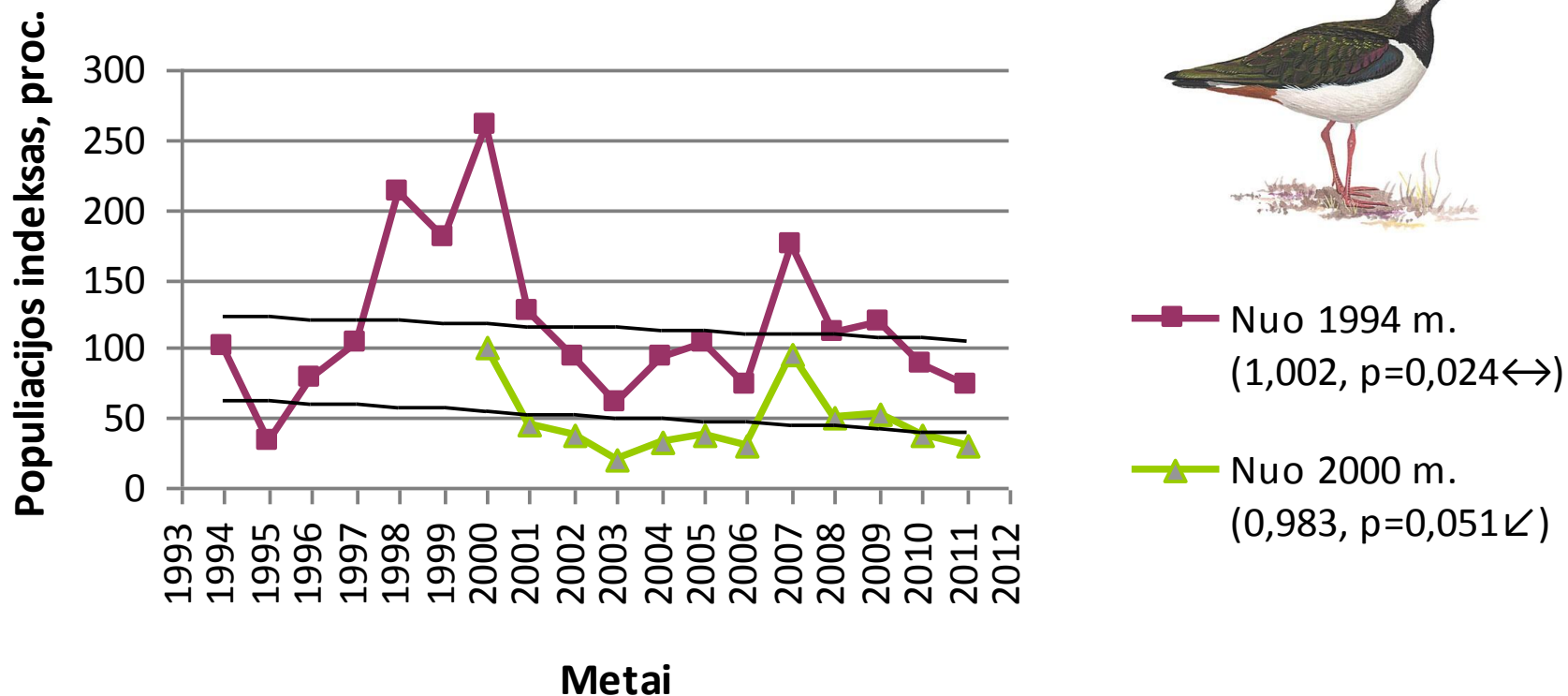
Metai

—■— Nuo 1994 m.
(1,070, p=0,053↑)

—▲— Nuo 2000 m.
(0,950, p=0,067↙)

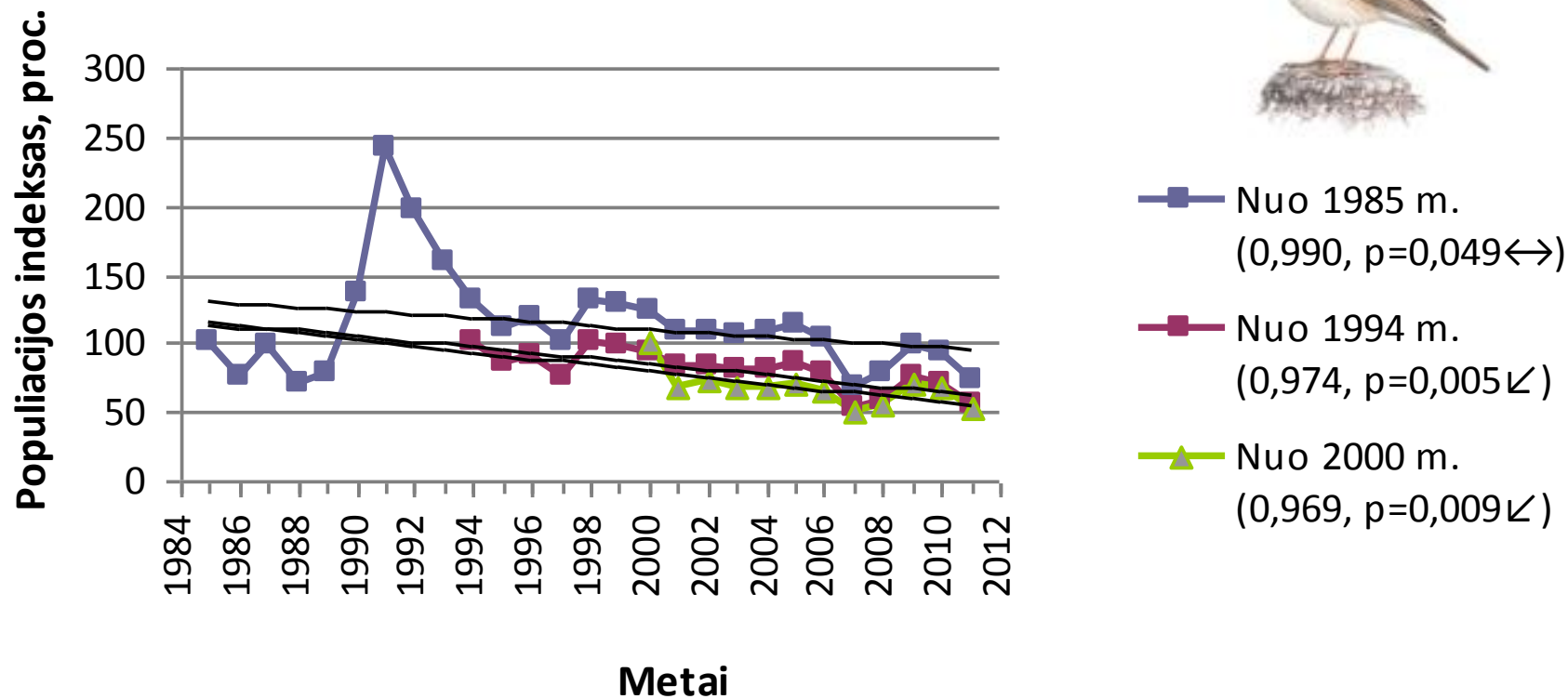
Pempės Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Vanellus vanellus

Dirvinio vieversio Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Alauda arvensis

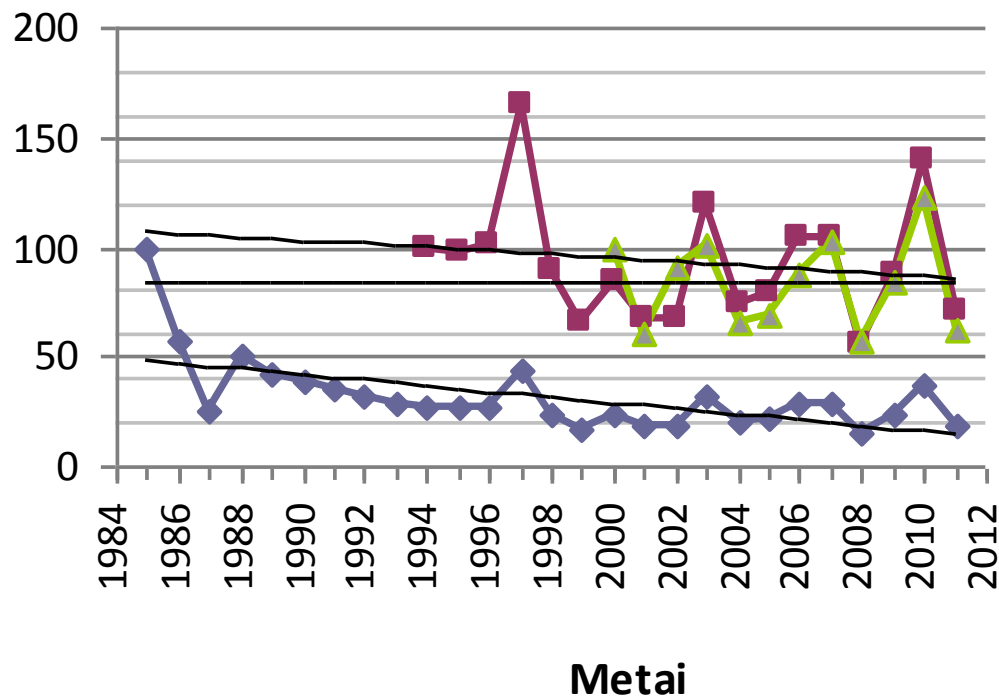

Šelmeninės kregždės Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Hirundo rustica

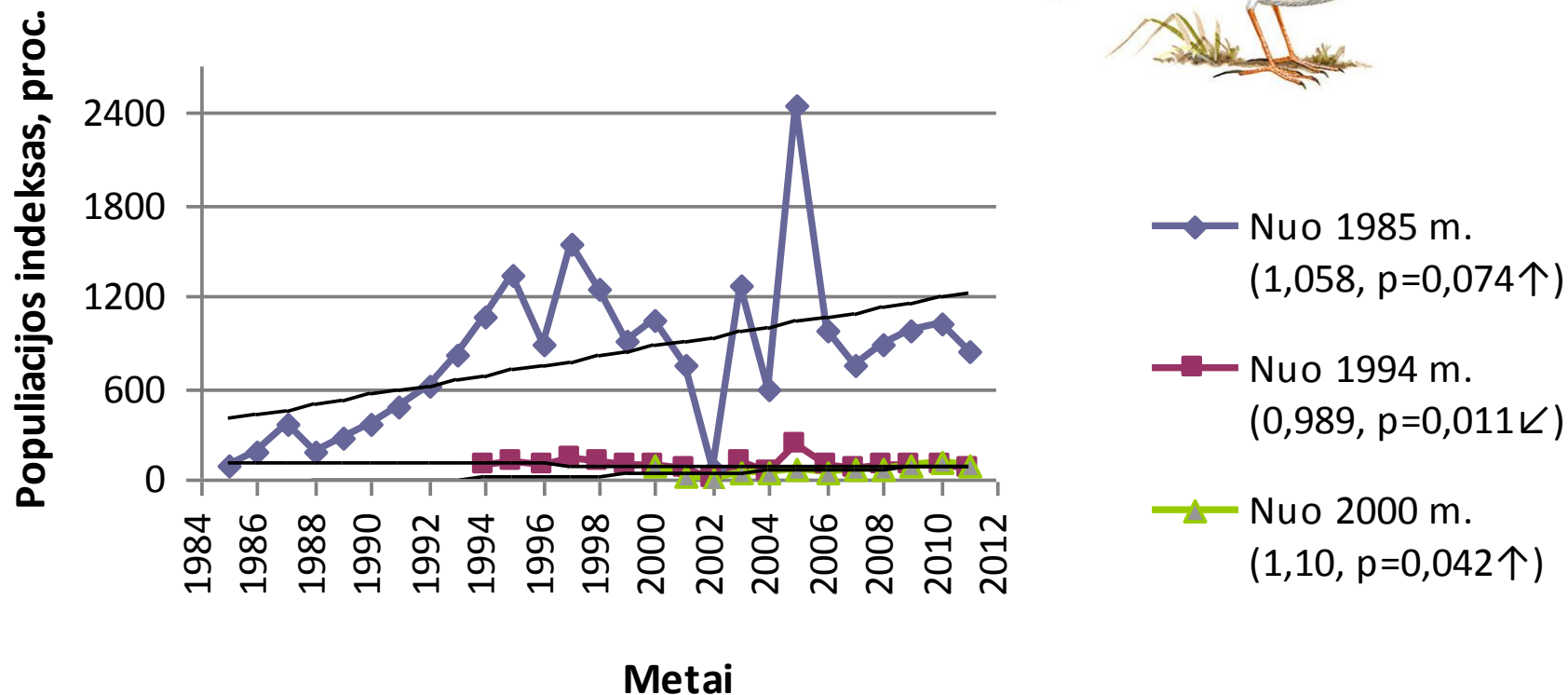
Populiacijos indeksas, proc.

- Nuo 1985 m.
(0,967, $p=0,032 \searrow$)
- Nuo 1994 m.
(0,990, $p=0,012 \leftrightarrow$)
- Nuo 2000 m.
(0,998, $p=0,027 \searrow$)

Pievinio kalviuko Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

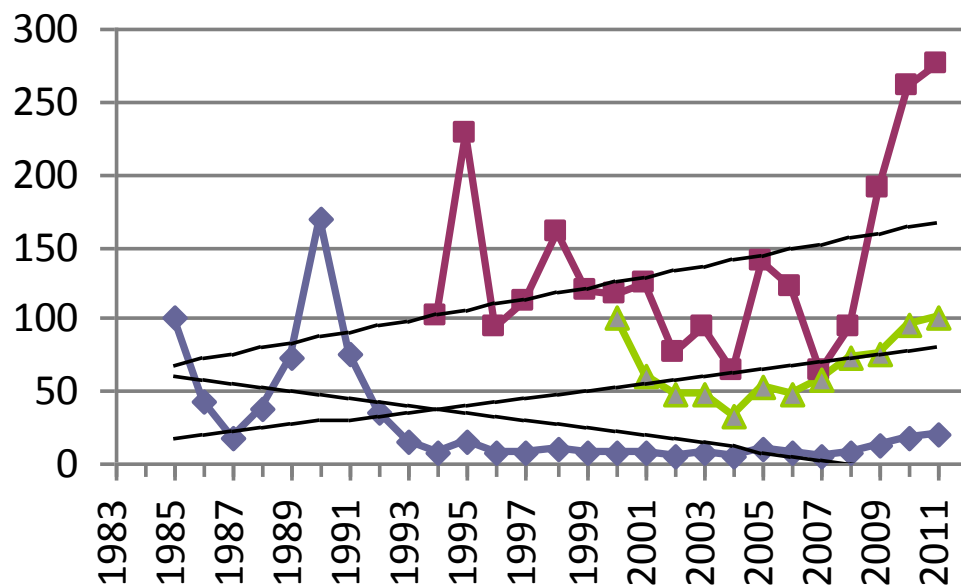
Anthus pratensis

Geltonosios kielės Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Motacilla flava

Populiacijos indeksas, proc.

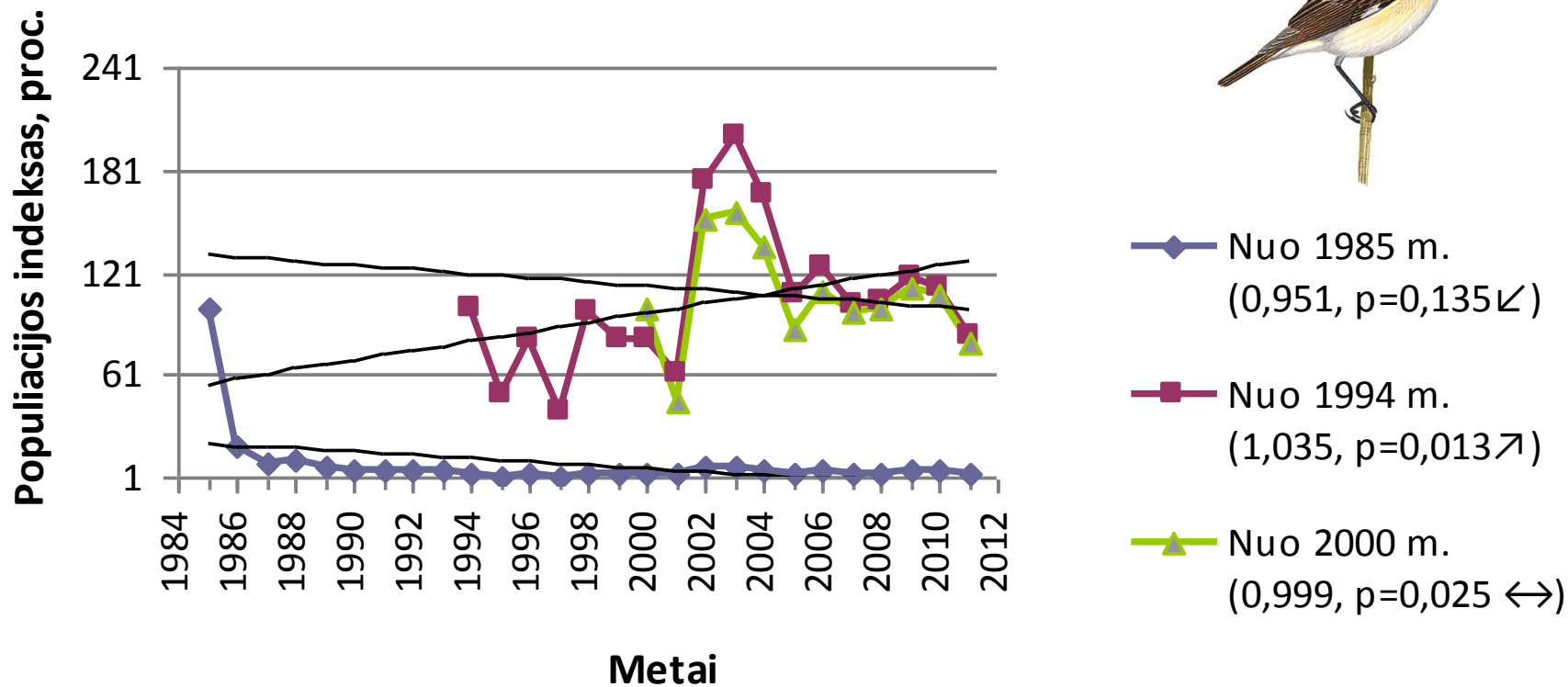
Metai

- ◆— Nuo 1985 m.
(0,921, $p=0,085$ ↓)
- Nuo 1994 m.
(1,018, $p=0,031$ ↗)
- ▲— Nuo 2000 m.
(1,037, $p=0,085$ ↗)

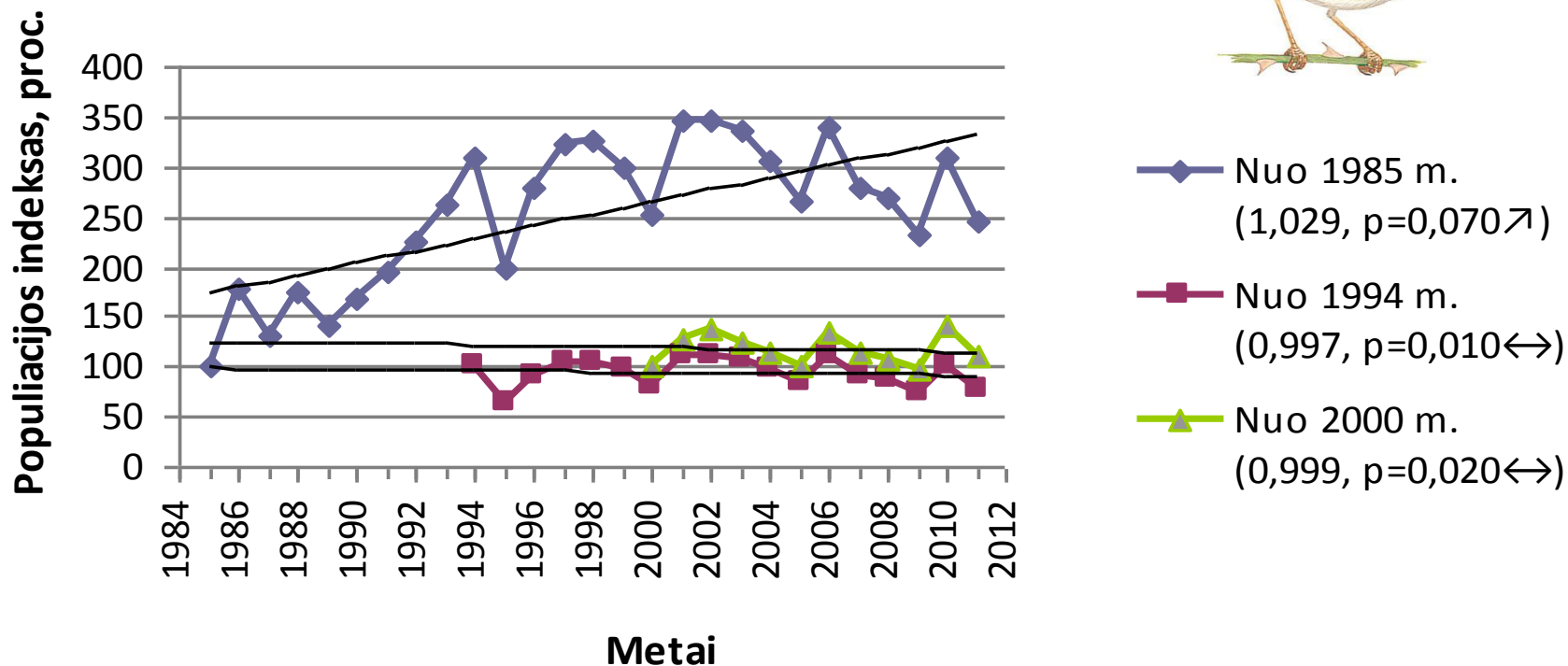
Kiauliukės Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Saxicola rubetra

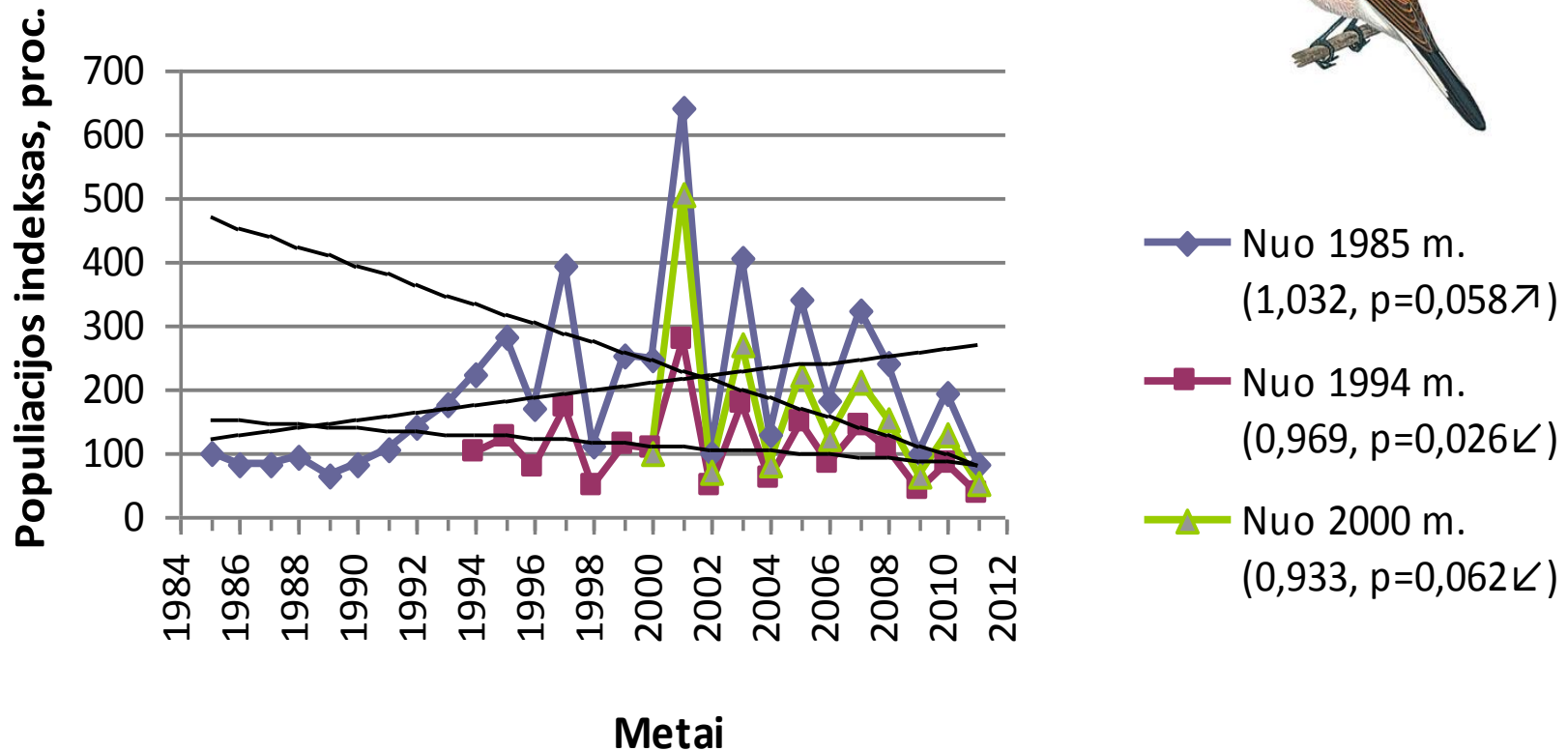
Rudosis devynbalsės Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Sylvia communis

Paprastosios medšarkės Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Lanius collurio

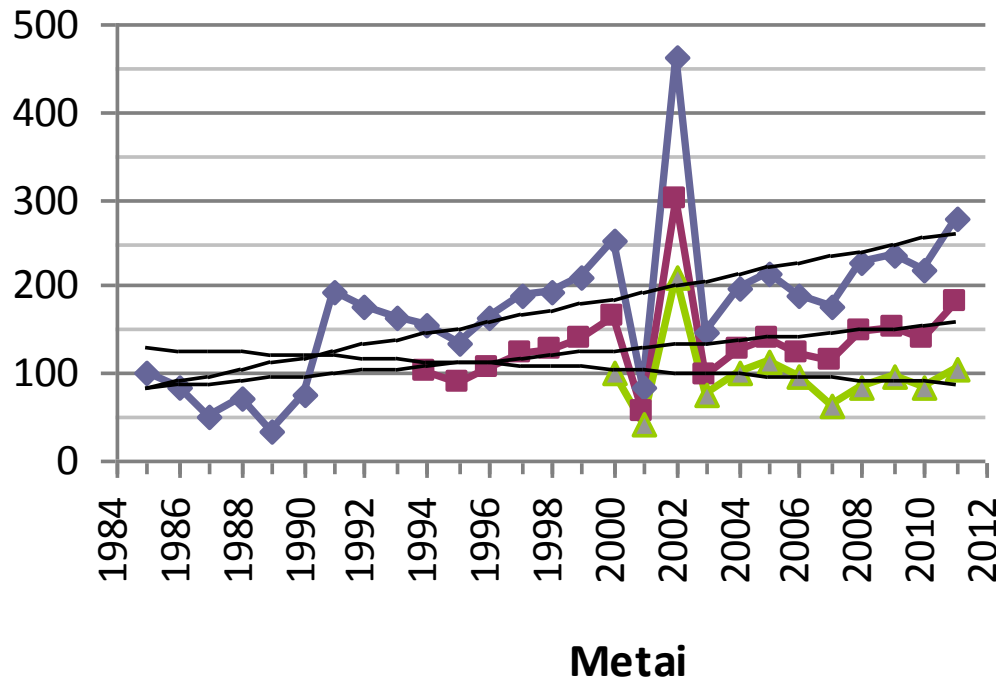

Varnėno Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Sturnus vulgaris

Populiacijos indeksas, proc.

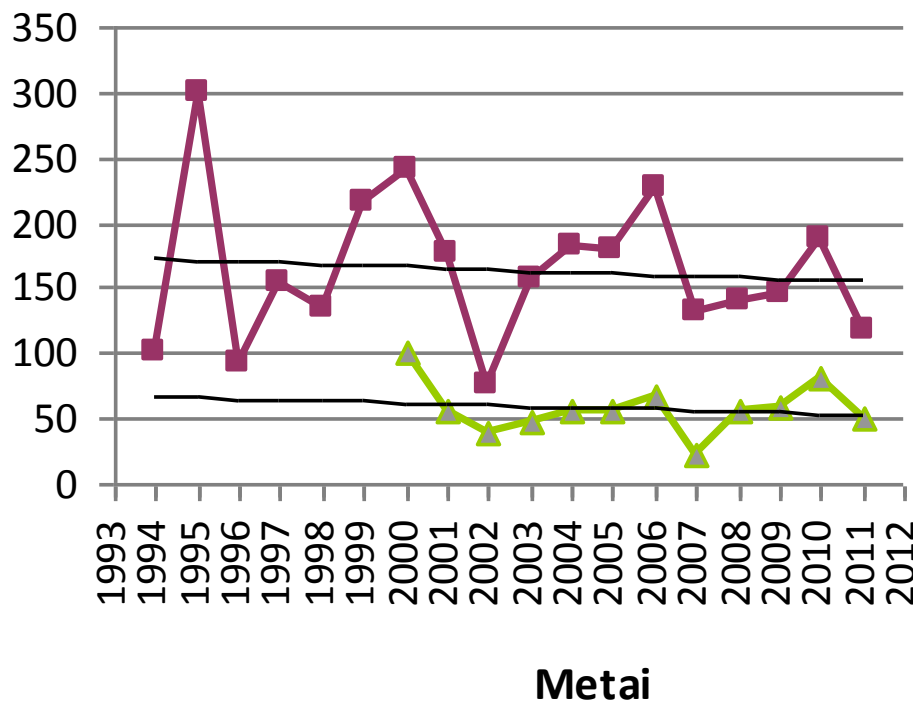
- ◆— Nuo 1985 m.
1,050, $p=0,062 \nearrow$)
- Nuo 1994 m.
(1,024, $p=0,012 \nearrow$)
- ▲— Nuo 2000 m.
(1,00, $p=0,023 \leftrightarrow$)

Karklažvirblio Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Passer montanus

Populiacijos indeksas, proc.

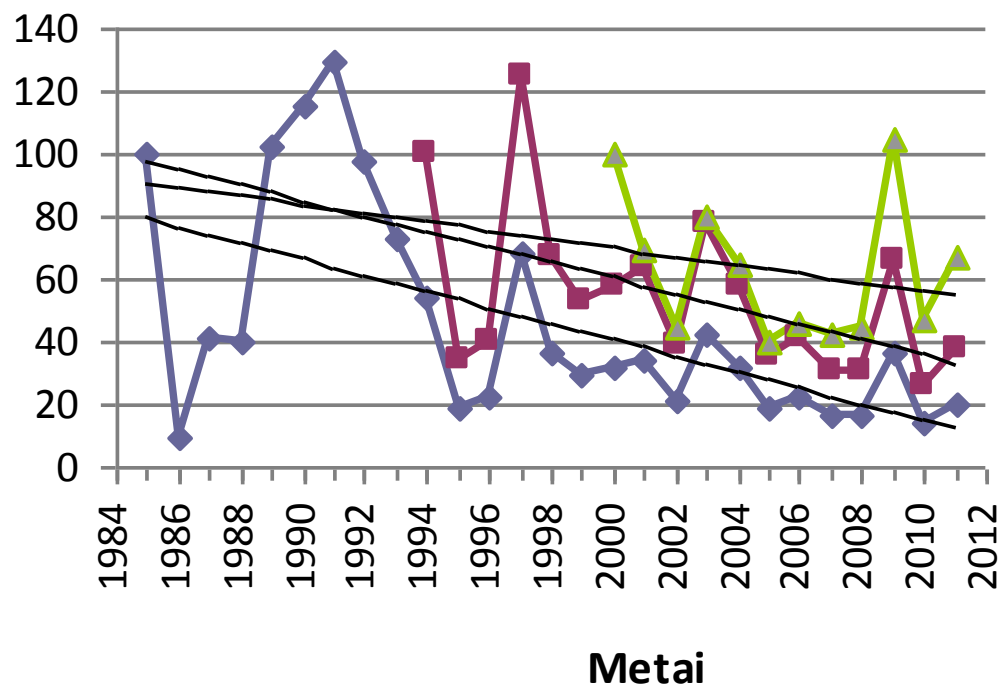

Dagilio Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Carduelis carduelis

Populiacijos indeksas, proc.

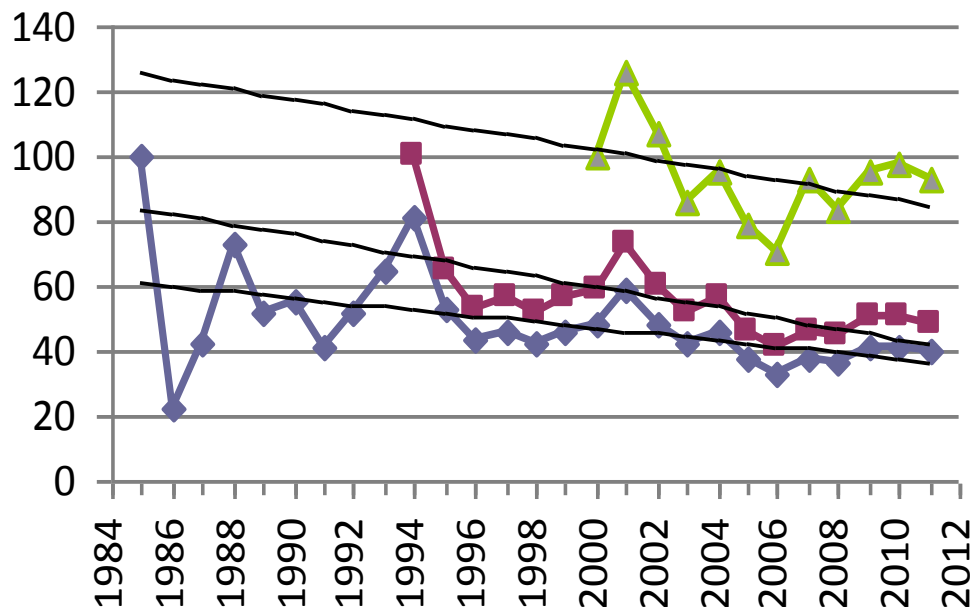
- ◆— Nuo 1985 m.
(0,952, p=0,052↘)
- Nuo 1994 m.
(0,959, p=0,017↘)
- ▲— Nuo 2000 m.
(0,978, p=0,035↘)

Geltonosios startos Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Emberiza citrinella

Populiacijos indeksas, proc.

Metai

- ◆— Nuo 1985 m.
(0,985, p=0,016 $\searrow$)
- Nuo 1994 m.
(0,975, p=0,007 $\searrow$)
- ▲— Nuo 2000 m.
(0,985, p=0,010 $\searrow$)

Kurapka 2012 metų paukštis

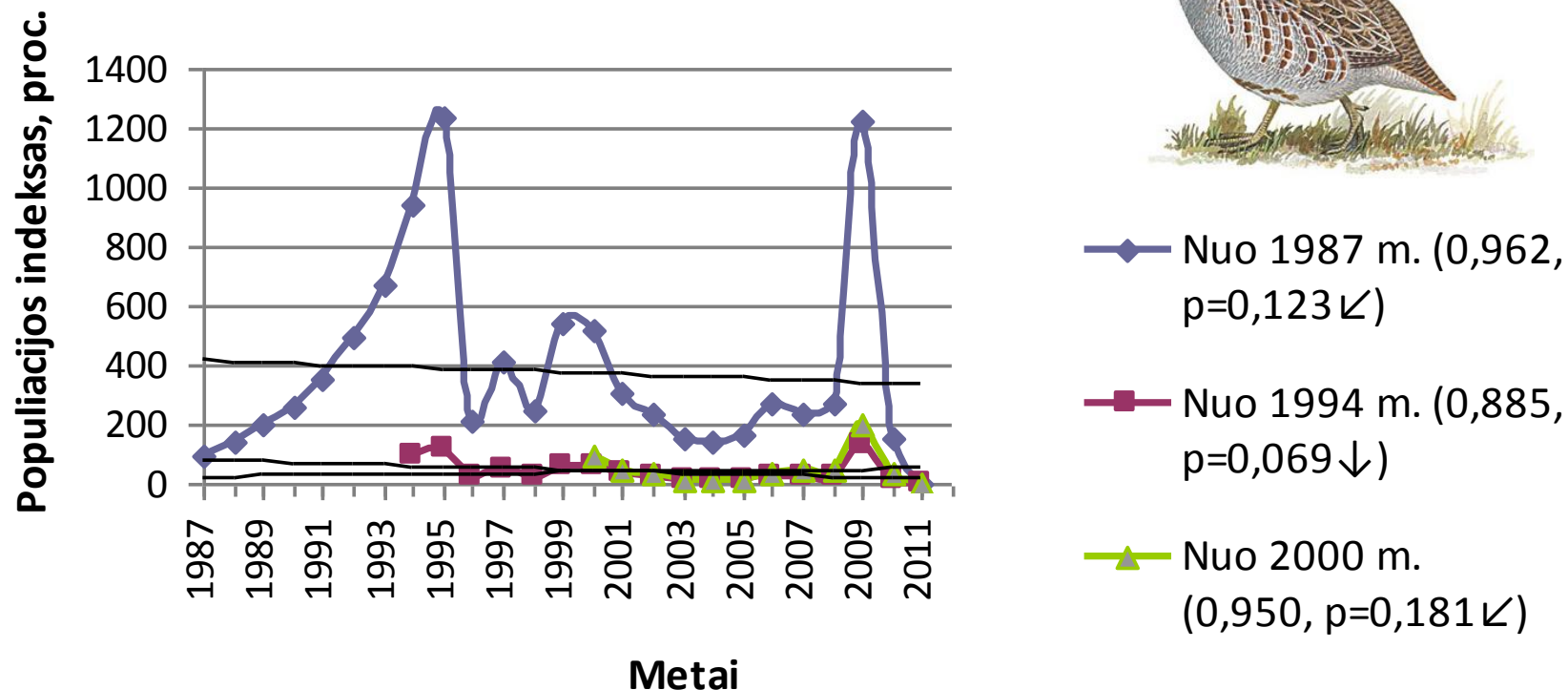

2012.03.10

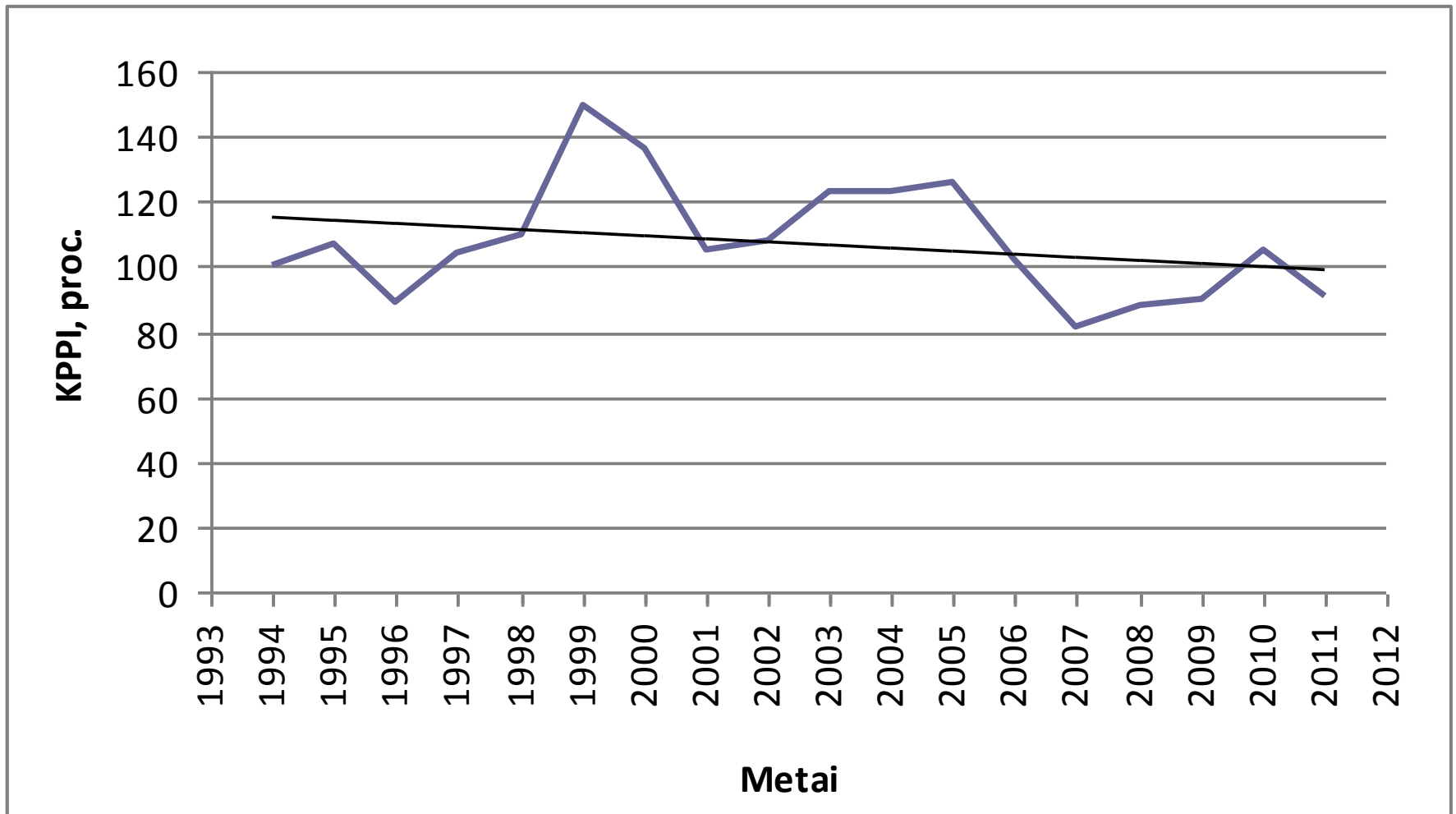
Lietuvos ornitologų draugijos visuotinis
narių susirinkimas

Kurapkos Lietuvos populiacijos indekso dinamika skirtingais laikotarpiais

Perdix perdix

Lietuvos kaimo paukščių populiacijų indikatoriaus reikšmių dinamika 1994–2011 m.

Su kokiomis problemomis susiduriame:

- Reikia išlaikyti pastovų nuolat (kas metus) apskaitas vykdančių tyrėjų ratą tame pačiame maršrute;
- Turime naujus maršrutus išdėstyti atsitiktine tvarka, kuo tolygiau skirtinguose Lietuvos regionuose.
- Nustatyti Lietuvos įprastų paukščių gausos kitimo priežastis.
- Ir kitos.

Ačiū visiems tyrėjams – savanoriams!

- **Buvusiems:** Gintarui Matiukui, Algiui Butleriui, Sauliui Rumbučiui, Vytautui Drūteikai, Renatui Jakaičiui, Gintarui Baubliui, Džiugui Anuškevičiui, Arūnui Pranaičiui.
- **Dabartiniams:** Egidijui Adomaičiui, Jonui Arbačiauskui, Arūnui Čerkauskui, Vidui Dusevičiui, Vytautui Eigirdui, Vilmai Enuksonaitei, Onutei Gaidamavičiūtei, Raimundui Giedraičiui, Marijai Jankauskienei, Vytautui Jusiui, Mariui Karlonui, Vygantui Kilčiauskui, Renatai Kiserauskaitei, Linai Kučinskaitei, Petruui Kurlavičiui, Marijonui Mackevičiui, Birutei Maldūnienei, Jonui Miškiniui, Armandui Naudžiui, Daivai Norkūnienei, Eglei Pakštytei, Antanui Petraškai, Ritai Petrauskaitei, Žydrūnui Preikšai, Gintarui Riaubai, Narimantui Satkui, Vitui Stanevičiui, Irminai Vaičiūnaitei, Šarūnui Vainauskui, Liaudai Vaitkūnaitei.

Autorystė:

- Piešti paukščių paveikslai Sauliaus Karalius;
- Nuotraukos Renatos Kiserauskaitės.

Ačiū už dėmesį!

2012.03.10

Lietuvos ornitologų draugijos visuotinis
narių susirinkimas